

3. Міністерство фінансів України: Бюджет 2023 року. Додаток 2. URL: https://mof.gov.ua/uk/budget_2023-582# (дата звернення: 19.02.2023).
4. Урядовий портал: Мінфін: Основні показники Державного бюджету України на 2023 рік. URL: <https://www.kmu.gov.ua/news/minfin-osnovni-pokazniki-derzhavnogo-byudzhetu-ukrayini-na-2023-rik> (дата звернення: 19.02.2023).
5. Чугунов І.Я., Самошкіна О.А. Видатки бюджету в системі державного регулювання соціально-економічного розвитку країни. Вісник КНТЕУ. 2019. № 2. С.103-121.
6. НикВести: Бюджет Миколаєва – 2023 в умовах війни: як буде заробляти та витратити місто. URL: <https://nikvesti.com/ru/news/politics/260465> (дата звернення: 19.02.2023).

Abstract: *The work examines the special features of filling state and local budgets and directions for the use of funds.*

Key words: *budget, expenses, income, taxes, funds, finances.*

Науковий керівник:

Мікуляк К. А.,

асистент кафедри

фінансів, банківської справи та страхування,

Миколаївський національний аграрний університет

УДК 336.7

ЦИФРОВА ТРАНСФОРМАЦІЯ БАНКІВСЬКОГО КРЕДИТУВАННЯ

Кугляр Анна Андріївна,

здобувач вищої освіти спеціальності 072 Фінанси, банківська справа та страхування,

Миколаївський національний аграрний університет,

м. Миколаїв, Україна

Анотація: *розглянуто процес цифрової трансформації банківського кредитування, проаналізовано кількість наданих кредитів банками України у 2022 році. Зазначено низку переваг процесу цифровізації кредитування в Україні. Розглянуто цифрові тренди на ринку світового банківського кредитування, які вдосконалюють та прискорюють цей процес.*

Ключові слова: *трансформація, кредитування, світові тренди.*

Банки ще ніколи не мали такого різноманіття продуктів і послуг за асортиментом і обсягом, які вони пропонують клієнтам. Проте не слід забувати, що кредитування є ключовим фактором їх прибутковості та актуальності, а також є основою для встановлення тривалих відносин із клієнтами.

Питанням розвитку та впровадження цифрових технологій у банківський сектор займалися такі закордонні науковці, як Ф. Алле, С. Барнз, П. Валензуел, Е. Карлетті, Л. Коллінз. Серед українських дослідників зазначеній проблематиці присвячені праці А. О. Деркача, Л. В. Жердецької, О. В. Крухмаль, Ю. М. Петрушенка та ін.

Цифрове кредитування – новий етап, який передбачає високий рівень взаємодії з фінтех екосистемою і клієнтом. Споживач отримує швидко і легко

обслуговування завдяки інноваціям. Кредитування – це сфера, у якій банки мають можливість переглянути та переоснастити процес обслуговування своїх клієнтів. Дослідження EY Global SME показало, що найбільш запитуваною послугою є гарантований доступ до швидшого кредитування. Це включає швидкі процеси затвердження угоди та впевненість у наявності коштів у разі потреби. Цифрове кредитування є ключовою можливістю для конкурентної диференціації.

Оскільки процес оцифрування відбувається швидкими темпами, масштаби цифрових амбіцій банків відрізняються в залежності від сегментів і продуктів, які вони надають. Цифровізація стає нормою для процесів кредитування. Заявки на особисту позику тепер можна подати кількома рухами мобільного телефону, а час отримання готівки може бути лише за кілька хвилин. Іпотечне кредитування є складнішим через нормативне регулювання.

В умовах кризи зростає значення фінансової стійкості малого та середнього бізнесу. Обумовлено це, з одного боку, необхідністю фінансового забезпечення їх розширеного відтворення і підвищення ефективності функціонування, а з іншого – створенням умов для безперервності фінансових потоків і забезпеченням грошовими коштами макроекономічного рівня.

Станом на 01 січня 2023 року, українські банки надали кредитів у сумі 1036129 млн грн, з них кредити суб'єктам господарювання склали 801327 млн грн, а кредити фізичним особам – 209944 млн грн. За 2021 рік сума наданих кредитів складала 1065347 млн грн, а за 2020 – 963664 млн грн [1]. Вплив кризових явищ є дуже помітним. Воєнний стан у 2022 році та пандемія у 2020 році знизили обсяги надання кредитів. Попри період воєнного стану в країні, активність у наданні кредитів юридичним та фізичним особам залишається високою.

Цифровізація процесу кредитування в Україні має низку переваг, здатних підтримати малий та середній бізнес, особливо під час воєнного стану або під час відбудови.

Великий асортимент програм кредитування, що надають українські банки, дає змогу в онлайн-форматі оцінити кожен кредитний продукт, порівняти його з іншими та обрати оптимальний варіант. Позичальник має змогу скористатися кредитним калькулятором онлайн, що дозволяє розрахувати суму платежу, позначити для себе ліміт основної суми кредитування та перевірити розрахунки на різні періоди. Після обрання програми кредитування настає процес подання заявки, її статус зручно відстежувати онлайн в особистому кабінеті. Заявку можна подати за допомогою одного з сервісів: через особистий кабінет, заповнивши стандартну форму; чат-бот на вебпорталі банку; телеграм-бот банку, який обрано для отримання кредиту. У межах спрощеної подачі кредитної заявки НБУ спільно з Міністерством цифрової трансформації України запровадили програму цифрового шерингу документів, яка спрощує доступ клієнтів до кредитних продуктів завдяки використанню цифрових документів. Також банки активно використовують електронний цифровий підпис, що пришвидшує подання документів [2].

У сучасних умовах оплатити кредит можливо через онлайн-банкінг та в терміналі самообслуговування, а не лише в касі банку. У режимі реального часу є можливість отримати кредит під заставу депозиту, в будь-який момент збільшити кредитний ліміт по карті, оформити заставу по гарантії.

На ринку світового банківського кредитування присутні тренди, які змінюють та вдосконалюють процес кредитування. Технологічні розробки у сфері кредитування розвиваються з кожним роком. Тому слід розглянути деякі з них:

1. Наскрізна оцифровка: оцифровка допомагає фінансовим організаціям і банкам оптимізувати такі дії, як збір даних, процес кредитної оцінки, кредитний аналіз, збір та моніторинг. Автоматизовані платформи забезпечують послідовне та швидке схвалення кредиту, а платформи цифрового кредитування спрощують процес обслуговування кредиту. Співробітники отримують вигоду від автоматизації, а підприємства відчують підвищення ефективності цього процесу.

2. Блокчейн відкриває нові можливості для кредитування: блокчейн вже є революційним, але наразі його вивчають для вдосконалення різноманітних фінансових послуг і продуктів. Наразі блокчейн використовується, щоб допомогти з різними кредитними операціями, включаючи прискорення позикових процесів, надання даних про транзакції в реальному часі, посилення контролю позичальників над їхніми кредитами, управління платежами за кредитами тощо.

3. Зростання МЛ/ШІ у бізнес-процесах кредитування: машинне навчання (МЛ) і штучний інтелект (ШІ) вже показали, що є рушійними силами у фінансовому секторі. Кредитори все більше досліджують, як штучний інтелект і машинне навчання можуть автоматизувати такі складні процедури, як виявлення шахрайства, автоматичне формування пропозицій позики, кредитний рейтинг тощо [3].

Кредитори використовують розширену аналітику, щоб отримати інформацію про потенційних клієнтів із первинних джерел таких як: заявки на позику, звіти про податки, банківські виписки, кредитну історію та деталі останніх транзакцій. Вони також використовують відкриті банківські практики, які дозволяють банкам ділитися клієнтськими даними зі сторонніми фінансовими установами через відкриті API з дозволу користувача, щоб краще зрозуміти кредитну поведінку позичальників, фінансовий стан і очікуваний майбутній грошовий потік. Ця технологічна екосистема допомагає кредиторам у вирішенні частої неефективності в процесі прийняття рішень про позику.

Отже, останніми роками цифрові технології суттєво змінили ринок кредитування не тільки у світі, а й в Україні. Водночас це кардинально змінило підхід традиційних фінансових установ до кредитування.

Список використаних джерел

1. Активи банків України. Банківські показники. Міністерство фінансів України. URL: <https://index.minfin.com.ua/ua/banks/stat/active/> (дата звернення: 20.02.2023).

2. Матусова О., Андрєєва В. Диджиталізація кредитування малого та середнього бізнесу. *Вісник Київського національного торгово-економічного університету*. 2022. №1. С. 118-131.
3. Harshwardhan Mittal. The Lending Revolution: How Digitization Is Changing The Landscape Of Traditional Credit. URL: <https://www.go-yubi.com/blog/the-lending-revolution-how-digitization-is-changing-the-landscape-of-traditional-credit/> (дата звернення: 20.02.2023).

Abstract: considered the process of digital transformation of bank lending, analyzed the number of loans granted by Ukrainian banks in 2022. Indicated a number of advantages of the digitization process of crediting in Ukraine. Considered digital trends in the global banking lending market that improve and accelerate this process.

Keywords: transformation, lending, global trends.

Науковий керівник:

Мікуляк К. А.,

асистент кафедри

фінансів, банківської справи та страхування,

Миколаївський національний аграрний університет

УДК 351:631.1:336.1

ПЛАТФОРМА ДАР ЯК НАДІЙНА ПІДТРИМКА АГРАРІЇВ ПІД ЧАС ВІЙНИ

Нестерчук Тетяна Володимирівна,

здобувач вищої освіти спеціальності 072 Фінанси, банківська справа та
страхування

Миколаївський національний аграрний університет
м. Миколаїв, Україна

Анотація: розглянуто передумови розроблення та запровадження в дію платформи ДАР. Виявлено чотири види програм підтримки для аграріїв. Досліджено умови отримання програм підтримки, а також особливості реєстрації в системі ДАР. Доведено актуальність та ефективність використання системи ДАР.

Ключові слова: програми підтримки, ДАР, аграрії, фінансування від ЄС.

Сільське господарство є однією з провідних галузей економіки України, і саме ця галузь найбільше постраждала від російської агресії. До початку повномасштабної війни наша країна була найбільшим експортером сільськогосподарської продукції до ЄС. Аграрний сектор, виходячи з досить багатого урожаю 2021 р., планував отримати ще кращий результат у 2022 році.

Навесні, через воєнні дії, аграрії зіткнулися з низкою факторів, які негативно вплинули на посівну програму:

- дефіцит робочої сили;
- різке зростання цін;
- дефіцит пального;
- неможливість експортувати зерно;
- проблеми з отриманням кредитів;
- брак обігових коштів;
- знаходження великого відсотка полів в зоні бойових дій [1].